

Хто визволиться сам, той вільний буде,
Хто визволить кого, в неволю візьме.

Лесь Українка

Українська духовість —
безсмертна!
Україна — свята!

Титул без діла — це ніщо,
а діло без титула є ділом.

Г. Сковорода

«Кожний думай, що на тобі мільонів стан
стоїть, що за долю мільонів мусиш дати
ти одвіт...»

Шукайте правди і нею живіте!

І. Франко

Боріться — поборите!

«В своїй хаті своя правда,
і сила, і воля».

Т. Шевченко

СВІТ БЕЗНАЧАЛЬНИЙ

Григорій Сковорода
ПЕРЕТВОРЕННЯ ВІЧНЕ

Рік XV, ч. 57 КВІТЕНЬ — ЧЕРВЕНЬ

1994

КВАРТАЛЬНИК

Видає громада Лесі Українки
Української Національної Віри
Reformed Ukrainian Native Faith Inc.
P. O. Box 206
Etobicoke, Ont. M9C 4V3
Canada

Дажбожа Відправа відправляється кожної
неділі о 11-ій годині ранку, у Святині Дажбожій
при вул. 626 Биргамторп Ровд, Етобіко
(Торонто), Онтаріо. Духовник — Володар Гайдайчук
626 Burnhamthorpe Rd.
Etobicoke (Toronto), Ont. M9C 2Y8
tel.: (416) 622-4809

ЧИ СТРАШНІ ВІДЬМИ?

Це запитання, що було й залишається в свідомості широкої маси людей свого роду однією із загадок, я не випадково виніс у заголовок. Адже нині існує особливе зацікавлення різних верств населення питанням таємничих явищ, пояснити які класична, традиційна наука не спроможна, незважаючи на утвердження вільнодумства і в нашому пост-тоталітарному суспільстві.

Та відрадно вже те, що, нарешті, настає усвідомлення: людська розумність до добра не веде. Поборники атеїстичного способу життя опинилися в полоні власної бездуховності. Наростаюча хвиля злочинності є її прямим, закономірним наслідком. Будні кожного переповнені відчуттям якщо не злоби, то непевності, страху. В пошуках виходу багато хто не примушує себе до витримки і роздумів, а кидається на своїх явних і уявних супротивників дуже упереджено, не даючи можливості для прояву звичайної порядності.

Однак українці, хоч і мають досить не просту, а часто й жахливу історію, можуть служити і в міру своїх можливостей засвідчують стриманість, виваженість. Це, з одного боку, дозволяє державі уникати масових трагічних потрясінь. А з другого боку, — дуже вже гальмуються необхідні корінні перетворення, в тому числі й у духовній справі, про яку немало говориться, але вкрай недостатньо практично робиться державними органами.

Українська громадськість, хоч це їй не притаманно психологічно та історично, але внаслідок тривалого атеїстичного тиску на неї значною мірою засліплена безбожницькою уявою про світ. І тому так поширені «ковбасні» настрої. Переважна біль-

шість людей розгубилася в різних християнських течіях. І також охоплена чварами. Ніяк не можуть порозумітися не лише католики з православними. Останні не знають, бо зденаціоналізовані, за якого патріарха їм слід молитись. А ще поширилися протестантські об'єднання і нехристиянські угруповання аж до сатаністів. Вихід один — єднання в різноманітності на основі повернення до рідних духовних коренів.

Це також є закономірним і вкрай необхідним, нагальним. Нас врятує згуртованість. До розбрату українців досить тривалий час свідомо вели свої й чужі безчесні правителі. «Найбільше зусиль докладалося, щоб відірвати українців від прадавнього коріння». Це висновок, зроблений нинішнім Президентом України Леонідом Кравчуком. Він якось заявив, що вважає себе атеїстом. А я людина віруюча. Проте, як історик за фахом та священнослужитель, цілком і повністю погоджуюся з думкою керівника Української держави. Адже це повчально для багатьох, що реальність примусила колишнього перекonanого комуніста Л. Кравчука поламати свої упередження. Щось подібне свого часу трапилося і зі мною особисто.

«Україна стала незалежною державою. Для її народу це єдиний можливий вихід із тисячолітнього лихоліття». Ця думка належить відомому академікові й державному діячеві Ігорю Юхновському. Таких поглядів сьогодні дотримуються багато людей, хоч їх життєвий шлях далеко не однаковий. Моє власне розуміння стану справ вказує на необхідність переоцінки духовних вартостей, на які нас тривалий час завзято орієнтували, нехтуючи нашими національно-духовними потребами.

Доба більшовизму справді і залита кров'ю, і

рясно зрошена людськими сльозами. Та нещастя українського народу, що призвели до національно-духовного занепаду, почалися значно раніше. Тут застережу, що не намірений скаржитись на сповідників Ісуса Христа, як і на інших прихильників чужих українцям пророків. Мову хочу вести лише про наше, українське розуміння свого місця у світовій цивілізації та наші орієнтири. Зазначу тільки, що «тисячолітнє лихоліття», згадане раніше, є періодом панування християнства в Україні.

Це питання для свого висвітлення вимагає не однієї статті. А що я вимушений вже закінчувати. Тому повернусь до запитання, винесеного в заголовок. Адже яка жінка сьогодні не образиться, якщо її назвуть відьмою. А це ж духовне, свого роду почесне звання було дуже шанованим у наших пращурів. Своїх духівників вони називали волхвами. Найчастіше ними були чоловіки, які вміли і навчати, і лікувати. Але траплялося, що при нагальній потребі волхва поблизу не було. Тоді вдавалися до послуг (не лякайтеся і не дивуйтеся) відьом. Ця назва в однині походить від слів «відаюча мати». Відомі в народі повитухи, знахарки, ворожки є спадкоємцями відьом.

Вони, поряд із волхвами, були найбільшими супротивниками прийшлих хрестителів. Рятуючись від переслідувань, волхви переховувалися в лісах. Їх обов'язки виконували відьми, що мали малолітніх дітей, а тому не могли залишити своїх родин. Уникаючи зустрічей з переслідувачами, відьми почали вести нічний спосіб життя. Вдень переховувалися, а вночі займалися своїми звичайними справами. Тому відьом хрестителі почали обстрілювати, зводячи на найшановніших жінок-язичниць різноманітні наклепи і вигадуючи найжахливіші нісенітниці про нічні діяння відьом. Багато разів повторена і не перевірена, а тим більше ніким тоді не карана брехня почала здаватися правдою. Поступово люди почали цуратися відаючих матерів. А вони, в свою чергу, позбувалися так корисних людям навичок.

Таким чином, чи страшні відьми, прошу вас визначити самим, без втручання іноземних хрестителів.

Володимир Лещенко,

МОГИЛА КНЯЗЯ СВЯТОСЛАВА

(Продовження)

Кічкаська знахідка не тільки не була ніде публікована, але за неї не було навіть найменшої звітки в газетах. Молодий археолог В. Грінченко, що переводив розкопи, дослідив та опис цієї знахідки, думав дальшу обробку знайденого матеріалу використати для своєї наукової дисертації. Між тим вже з 1930 року почався «розгорнутий соціалістичний наступ»: усупільнювання, розкуркулювання, шалений голод, боротьба зі шкідництвом, буржуазним націоналізмом і т.д. Разом з тим за короткий час було знищено всю українську інтелігенцію. Загинув і В. Грінченко. Він був схоплений НКВД і зник без сліду. Разом з ним зникли й описові матеріали, що були в нього — щоденники розкопів, пляни, кресленики, рисунки, фото і т.д. З часів знахідки

минуло вже більше 19 років. Зникли вже й інші свідки цих подій. Далі мовчати не можна, і я вважаю своїм обов'язком публікувати вищезгадані факти до відома українських археологів, істориків та всього суспільства.

Щодо змісту та сенсу «Кічкаського скарбу», то В. Грінченко гадав, що це є звичайний скарб, захований будівничими та господарями городища під час небезпеки. Потім всі господарі були вбиті і, завдяки тому, що про скарб не знав більш ніхто, а зверху не було ніяких прикмет, він переховався протягом 1,000 років. Гіпотеза В. Грінченка — помилкова і її цілком відкидає як складний ритуал, в умовах якого находився скарб, так і напівспалення його речей. Таких скарбів не буває. Знахідка по всьому своєму характеру не викликає ані найменшого сумніву і уявляє собою не скарб, а звичайне для того часу князівське поховання, обрядом трупоспалення та закопування в землю його рештків. Поховання не є пов'язане з городищем у той спосіб, як гадав В. Грінченко. Весь комплекс ритуалу поховання не досліджено до кінця і можливо, що десь там же лишилися ще невиявлені частки поховання — рештки принесених у жертву рабів, коней та зброї. Безперечність та непохитність такого розуміння пам'ятника повністю визнав і проф. Л. Мацулевич — найкращий знавець мабуть на всю Європу візантійсько-варварських культур, в приватній розмові зі мною в 1932 році. Поховання значних осіб та воїнів шляхом трупоспалення на кострищі зо всім майном та зброєю вживалося вже на зорі античного світу. З найбільш відомих описів таких поховань можна пригадати похорон Гектора, як він виспівується в «Іліяді», або похорон Юлія Цезаря, що виразно описаний Апіаном. Для часів кічкаської могили маємо найбільш відомий опис такого ж поховання «значного русина» обрядом трупоспалення на кострищі, у арабського письменника Ібн-Даста. На підставі цього опису малярем Семиградським була намальована відома картина «Похорон значного русина». В археології маємо відому «Чорну Могилу» в Чернігові, що її розкопав Д. Самоквасов. Тут в могилі було знайдено рештки трупоспалення якогось руського витязя 9—10 ст., з залізною зброєю і тур'їми рогами, окутими срібними орнаментованими плитівками.

Всі речі Кічкаського скарбу з боку стиля та техніки свого виробу — характерні для візантійської культури 8—10 ст.ст. і найближче нагадують речі відомого «Перещепинського скарбу», що його було знайдено підпасками в кучугурах, недалеко від Полтави в 1912 році. Цікаво, що цей останній незрівняно більший та різноманітніший ніж Кічкаський, також складається з речей візантійського діла, серед яких багато церковного начиння. Перещепинський скарб був закопаний в кучугурах іменно яко скарб, на сховище дорогоцінностей, очевидно наприкінці 7-го ст. Цей цікавий факт указує на те, що слов'яно-українські князі вже за ті часи стреміли до Дунаю та Чорного моря й ходили походами на Візантію. Ці ж самі походи, як найважливіше державне завдання, переводили й надалі, після утворення першої української держави в Києві — князі Олег, Ігор, Святослав та Володимир.

Вертаючись до тієї історичної картини, яку

малює нам Кічкаський скарб, без найменшого сумніву можемо сказати так: тут в 10 ст. було поховано шляхом трупоспалення зо всім майном, та послідуючим похороном в землі рештків,— якогось видатного войовника-князя, що повертався із здобиччю з Візантії на Україну і загинув біля порогів.

Хто би то міг бути крім київського князя Святослава?

В нашому літописі маємо оповідання, як великий український князь-лицарь Святослав, вертаючись додому з Дунаю 972 року біля Дніпрових порогів зненацька попав у засідку, що зробили печеніги, чекаючи на його поворот. В бою князь був забитий. Таким чином, в обидвох джерелах — письменному й археологічному — маємо рідкий збіг, і цей збіг стверджує, з одного боку, легенду літопису про смерть Святослава, а з другого, — не лишає ніякого сумніву в тому, що Кічкаський скарб — це Святославова могила. Місцевість, де виявлено могилу Святослава, вказує й на низку можливих історичних деталей. Святослав вертався додому з Доростолу над Дунаєм, маючи при собі й всю здобич. Мабуть ці обставини й підштовхнули печенігів напасти на нього по дорозі. Для нападу було призначено найзручніше для цього місце — біля Кічкаського перевозу, де подорожні люди мусять зупинити човни та висідати на берег. З високої гори над перевозом, що ми за неї говорили вище, печенізька сторожа слідувала за Дніпром та чекала на поворот Святослава з дружиною. При таких умовах печеніги могли його побачити задалегідь, могли сховатися десь біля перевозу та підготуватися до нападу. Після бойовища, яке мабуть відбулося на березі і в якому загинув Святослав, решта його дружини одійшла на гору, де й поховала труп героя зо всіма почестями, що йому належали. Під час цієї затримки дружина перебувала на горі в старому городищі. Похорон відбувся не вдома, в умовах близького ворога та військової небезпеки, через те над похованням не було насунуто величезної могили і поховання придбало ніби таємний характер. Можливо, що поховання відкрито не повністю і десь поблизу знаходяться ще якісь його деталі.

Місце могили Святослава знаходиться в північному краю Нового Запоріжжя, на терені «поселка б». Виявити це місце легко, наклавши на сучасний плян місцевості (містини) плян тієї ж містини за часів Дніпрельбуду, де означено «Площу А» та городище.

У всякому разі конче потрібно в майбутньому, як тільки зміниться існуючий зараз в Україні стан, перевести на місці знахідки поховання найширші додаткові розвідкові розкопи та розшуки. На тому ж місці мусить бути побудований пам'ятник українському князеві-лицареві Святославу, а гора придбати назву «Гора Святослава». Це ми заповідаємо молодим українським археологам, історикам та патріотам. Віримо, що в найближчому майбутньому умови життя й розвитку України радикально зміняться і державою буде правити народ, який в ній живе. Розгорнеться «третій розквіт», і аж тоді ми зможемо оглянутися назад та вшанувати пам'ять великих синів України на вічні часи.

До числа таких національних героїв належить і князь Святослав, за якого ще далеко не сказано останнього слова. Багато було написано за його

походи та війни, якими він поширював терен першої Української Держави та обороняв її кордони. Але Святослав був не тільки завойовником, що прагнув тільки здобичі. Він був ще й до того великим політичним діячем-імперіялістом, ясно уявляв собі значення для розвитку Української держави — Північного Кавказу, Руського моря, Хвалинського моря та Балкану. Він не боявся навіть підняти питання про перенесення столиці Української держави з Києва на Нижній Дунай до «Руського моря». Цим він думав також закріпити за Україною навки панування над Руським морем, до якого стреміли своїми походами всі його попередники. Літопис наводить думки Святослава, якими він обґрунтовував перенесення столиці на Нижній Дунай, тобто теоретичні підвалини політичних прагнень. Відтак Святослав уявляється з історичних джерел як предтеча та один з основоположників ідеології сучасної української морської великодержавності.

В цьому зв'язку історична постать Святослава, разом з тим і питання за його могилу та пам'ятник, підводяться на нову височінь та набувають нового значення в циклі національно-політичних завдань, що стоять перед українським народом.

Проф. д-р Михайло Міллер

«Старожитності»

ЗАГИБЕЛЬ КНЯЗЯ СВЯТОСЛАВА

Б'ються хвилі Славути об скелі
Ярил-острова. З давніх часів
Пам'ятає він день невеселий,
Як нерівний тут бій клекотів.

Може плакало сіре каміння
В ту хвилину, як докруг обліг
Святославова вірна дружину
Степовий войовник-печеніг.

Іскри крешуть мечі над бійцями.
Стріли хмарами в висі летять...

Ранок тихо вставав за лісами,
Сонце лик свій не сміло підняти,

На криваву дивитися учту,
Де життя обривались людські.
Врешті вийшло з крайнеба беззвучно,
Погляд кинуло на вояків...

Їх зосталася жменька із князем:
— Нумо, вої, тісніше шити!

Не візьмеш до полону нас, враже,—
Краще русичам трупом лягти,

Мертві сорому бо вже не мають.
Мучить спрага, ковток хоч води...

Меч князівський нещадно рубає.
Це — останній рубіж. Перейти

Туди мусить, де предківські душі
Від трудів спочивають земних.

І останні думки — про Малушу.
Як там, Ладі, живеться одній?

— Ти пробач, до тебе не вернуса!
Я люблю тебе й завжди любив.

Я вмираю, але ще борюся,
Ще вражає мій меч ворогів.

Ось упали найближчі вже друзі,
Кругом князя зімкнулось кільце,
Святослав усі сили напружив —
Перед смерті постати лицем.

Похитнувся, проколотий списом, —
Крові струмись гарячий потік:
— Русь, за мертвих синів помолися!
Прощавай, моя Ладо, навек!

Костянтин Солоха

КІЛЛАС ІЗ ДАЛЕКОЇ ГЕТТІ, або: Хто є найдавнішим поетом землі?

Так, Кіллас. Запам'ятаймо це ім'я — Кіллас. Він і справді найдавніший (щоправда, з відомих нам на сьогодні) поетів планети Земля, прабатько поетичного Слова землян.

Гетт за національністю, Кіллас жив за 500 років до прадавнього Гомера, котрий, у свою чергу, жив у богзна якій сивій минувшині.

Загадкові, відважні й малознані сучасному людству гетти зникли з історичної арени дві з половиною тисячі років тому. З кінця 3-го — початку 2-го тисячоліття до н.е. і аж до кінця 8 століття до н.е. вони населяли центральну частину Малої Азії і знаменита в історії річка Єфрат була їхньою річкою. Займалися скотарством, садівництвом, виноробством. Мали могутнє царство і тямовитих царів, котрі й оберігали їхню незалежність.

Але з 12 століття до н.е. геттам перестало щастить. Їхня держава з трудом зберігала свої кордони, що вже почали невмолимо звужуватись — допоки й не була поглинута молодого хижачкою Ассірією. Самі ж гетти протрималися ще трохи і згодом розчинилися серед фрігійців та арамеїв (не маючи своєї незалежної держави, хіба втримаєшся на планеті Земля як народ, чи нація?). Зникли, як зникнуть пізніше і їхні асимілятори — фрігійці та арамеї.

Гетти залишили після себе багато наукових праць, різні підручники писемності, словники; вони чи не перші в тогочасному світі розробили право і їхній кодекс і сьогодні дивує. А конюх одного їхнього царя Кіккулі написав підручник для виучки коней — перший з відомих творів такого роду. Принципи виучки гнідих, викладені у підручнику Кіккулі (конюх і — підручник. Чи не правда, талановитий був народ?) відповідають принципам сучасної «англійської школи».

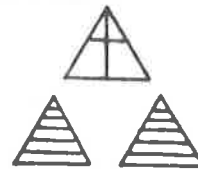
А ще вони лишили після себе багато літератури — «ворожбитської», астрологічної, медичної тощо, частково запозиченої у вавілонян та в ассірійців.

А ще вони залишили після себе Кілласа, котрому й поталанило стати найдавнішим поетом Землі. Мабуть, у них були й інші поети (а такі були, бо геттська література, за свідченнями спеціалістів, багата на виражальні засоби). Та пощастило тільки Кілласу — на глиняних табличках клинопис зберіг і через тисячоліття до нас доніс його ім'я і деякі поетичні твори його батьківщини, що навкі зникла.

Початковим письмом геттів були ієрогліфи, що їх вони винайшли незалежно від єгиптян. Пізніше співвітчизники Кілласа запозичили клинопис, що став переважно мовою державних канцелярій. Але саме

він, клинопис, що був більш поширеніший на Стародавньому Сході, ніж ієрогліфіка (в'язкість глини утруднювала нанесення на плитки заокруглених ліній, тож у Передній Азії виробилися знаки у вигляді клинів — клинопис) і зберіг для нас найдавнішу поезію зниклого народу. Сьогодні клинописна геттська мова, що належить до індоєвропейських мов — мертва мова, як і народ, що її створив. Дешифрував її і від забуття уберіг чеський вчений Б. Грозний.

Ось два ієрогліфічні знаки геттської мови, схожі на дитячі малюнки:

- цар (володар),
- країна (земля).

Так ми й дізналися, що справжня поезія і на глині поезія. Вона є поезією незалежно від того коли, як і на чому її збережено: олівцем, пером чи друкованим способом на папері, написано на папірусі, на пергаменті, на шовку, вирізьблену на камені, дереві чи на глиняній плитці загостреною паличкою.

Ось геттський вірш про сонце:

Вітаю тебе, сонячний боже небес!

Ти бачиш серця всіх людей,

та нікому не дано бачити серце твоє.

*Якщо хтось злочином себе заплямував,
ти стоїш над ним, сонячний боже небес!*

*Я ходжу праведним шляхом, і ти бачив того,
хто лиха мені завдав, о сонячний боже небес!*

Кіллас написав (з того, що вціліло) великий епічний твір про боротьбу богів за владу в небесному царстві. Геттський владика Грози з братом своїм Тасмісом розпочинає боротьбу із скелею Хацці, яка постійно росте, загрожуючи зруйнувати божий трон. Але бог Грози виявився безсилим у боротьбі проти страшного каменя, що росте і від того безсилля навіть заплакав. Сестра його, богиня Іштар, так утішила брата свого Грози: «Брате мій, він не розуміє багато, він не розуміє мало: дурний він (цей камінь), лише сили у нього на десятьох...».

Як образно сказано: не розуміє багато, не розуміє мало.

Як жив Кіллас під пекучим сонцем своєї прадавньої батьківщини, в бібліотеках якої зберігалися клинописні плитки з його поезією, яким він був — бідним чи багатим, можним чи з простого люду, ми не знаємо. Хоча був він, напевне ж, не з темного люду, бо володів грамотою. На жаль, ми нічого не знаємо сьогодні про найдавнішого поета Землі. Але про поета нічого й знати не треба, окрім того, що він — поет. Цим він для нас і цікавий, як сказав поет вже нашої епохи.

"БОРИСФЕН" В. Лукич

УРИВОК З ЛИСТА

З ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ:

...У нас таке твориться, що страшно: одні за одну віру, а другі за іншу і таке твориться, що на Паску у Сулукові убили молодого хлопця, тому що він православний. Не можна це сказати, бо немає ніякої дисципліни. Люди — як та худоба, нічого не

признає...

Володимир Сушко

ПРО НАЦІОНАЛЬНІ КОЛЬОРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Жовтий і синій кольори, як теж і малиновий колір, — це священні барви українського народу. Що символізують ці барви?

Цікаву інтерпретацію цих кольорів знаходимо на сторінках «Ойкумени» (ч. I, 1993, Київ) в науковій розвідці Валентина Крисаченка п.н. «Природні підвалини етнічних символів».

Валентин Крисаченко — це доктор філософських наук і провідний науковий співробітник Інституту Філософії Академії Наук України. У розділі про етнічні кольори українського народу у згаданій вище праці, якщо мова про жовтий і синій кольори, він надає їм багато глибшого історичного змісту чим популярне сучасне інтерпретування, що синьо-жовтий національний прапор українського народу — це уосіблення безкрайніх ланів золотавого збіжжя на тлі бездонного синього неба. В. Крисаченко каже, що тут ще не вся правда. Він шукає решти цієї правди в праісторії України.

Є всі підстави твердити, — каже він, — що жовта барва символізує соняшний культ праукраїнців. Для наших прапредків верховним божеством був Дажбог-Сонце. Тому і барва сонця була для них священним. Це і вияснює, — продовжує він, — чому цей колір супроводжував кийвських князів на їхніх клейнодах, запорізьких козаків на їхніх прапорах, чому вивершували (жовтими) банями християнські українські храми.

У цьому контексті, — пише В. Крисаченко, — теж і зрозуміло, чому жовтий колір доповнюється саме синім кольором. Синя барва, яка є притаманна небу, символізує увесь світ, що його творить Дажбог. Отже синь — це природа, земний устрій, породжений Богом для людини, а сонце — це начало, яке творить із хаосу порядок. Цю спільність з сонцем і небом добре розуміли наші предки, тому і нерідко ще й нині, — пояснює В. Крисаченко, — знаходимо золоті бані українських церков, як ось у Чернівцях, прикрашені жовтими зорями на синьому тлі, чи навпаки.

Якщо мова про малиновий колір, то він так само природний українському народові, як і синьо-жовті барви. Річ у тому, — каже В. Крисаченко, — що це не суто червона барва, як деякі твердять, а калинова барва. Калина в українській духовості — це ознака чистоти, незайманости. І саме на оборону тих чеснот піднялися свого часу запорізькі козаки. Тому і малиновий колір був так популярний на прапорах запорізьких куренів. Він репрезентував для них батьківську хату і рідний край, на які підняв руку чужинець.

Звідси теж і завівся звичай, відомий і сьогодні, що коли гинув лицар, то в останню путь його проводжали з малиновою китайкою, що він узяв зі собою у вічність частину батьківської землі та українського духу.

Тому і правильно роблять сьогоднішні фахівці

у вільній українській державі, — каже В. Крисаченко, — що рекомендують повернути малиновий колір на знамена нових Збройних Сил України, бо історично він тісно пов'язаний з військовими силами українського народу.

(«Свобода», 4 січня 1994 р.)

ЗНАЧЕННЯ ВАГОМОСТІ

Коли 16 липня 1990 року Україна звільнилася з московських оковів і повіяло духом вільності, народ України відчув полегшу, яку несла щира любов бути господарем у своїй хаті, та біда одна, що не всі зрозуміли однаково значення того дня і його вагомості.

Щоб устаткуватися добре на господарстві, забере чимало часу, бо труднощі, які залишили нам колишні господарі не малі. Треба починати від нуля. Треба подбати за приростки та доростки, а то й розшарпані мінерали, які ворог не встиг забрати собі. Як бачимо, Шевченкові слова справджуються, що розбудили нас в огні.

Було якнайбільше сподівання, а так мало передбачення, що біблійної манни бог не пішле Україні. Раз Україна не має бажання підкорятися старішому братові, то Західній світ не хоче нічого чути про Україну.

Бачимо, що Америка і Англія несе допомогу в грубих мільярдах Росії, а Україні помочі немає; за це є вимоги, щоб усю ядерну зброю без ніяких вагань передати Росії. Коли президент України запропонував, щоб Захід гарантував і забезпечив кордони, щоб Росія не важилася йти з метою загарбництва на Україну, Захід промовчав цю точку наших бажань, але висунув своє бажання, що Україна мусить бути послужна Заходові; а Росія ще й нині не ратифікувала наші границі.

Багато чого можна б сказати в цьому відношенні, але я не політик лише спостерігач. З'явилося багато політиків без дипломів, які хочуть бути тим, чим вони не є і бути не можуть, бо вже самі себе виказали, що плиткі в тому і не можуть пізнати належну значимість вагомості.

Ми бачимо, що на самому початку 1990 року Ірина Калинець виганяє православних українців за річку Збруч, а москвичів не рухас. Яка ж тут мудрість? Читаємо в «Українській Думці» (Лондон), що о. д-р проф. архимандрит Іван Музичка носить з думкою, щоб на зболілі плечі колгоспника та робітника ще вивести 1000 дармоїдів-священиків, щоб творили ще більший роздор.

Також у Львові ведуть якусь незбагнуту думку про якогось князя України, про якого нікто ніде не чув, що живе в Іспанії. А в «Нашому Слові» (Варшава) вже вдруге «мама» чваниться своїм сином, який претендує на княжий престіл Києва і всієї України, сіроманець-ВОВК.

Не знаю чому, але мені хочеться заглянути правді в очі. Нещодавно в моє містечко Канок, де я проживаю, заїхав англійський вчений, щоб поділитися із місцевими людьми своєю поїздкою по Україні.

19/10/93 р. у вечірні години в місцевому магістраті зібралося багато людей на ту доповідь. Я також прибув, як запрошений гість і як член укладу жертви. Ще із-за так званих радянських часів

місто Бірмінггам і Запоріжжя споріднилися, ніби дві посестри, і в потребі одна одній несе допомогу.

На самому початку д-р Гібсон сказав кілька слів і висвітлив слайди. На екрані появилася великий тягаровий вантажник, на якому було написано великими літерами, очевидно, в латині — Бірмінггам — Запоріжжя. Тоді показали подарунки, які знаходилися у вантажнику, медикаменти та інше, які жителі міста Бірмінггаму пересилають для Запоріжжя. Ще кілька слайдів подорожі до Запоріжжя, а згодом і саме місто Запоріжжя та роздача тих дарунків потребуючим.

Побігли й інші образки, з'явилися усякі неполадки. Одним словом, коментар був такий: «Україна має дуже великі проблеми». Ще кілька слайдів з Одеси й Миколаїва, Донбасу та Києва. Коли показали Київ, мене зацікавила групка людей з транспарантами, на яких було написано: «Геть руки від галичан-нацистів!», А ІНША ГРУПКА БІЛЯ ЯКОЇСЬ ТАМ церкві чорноризники, які ніби з ласки московського патріарха прийшли навчати киян божої любові.

На закінчення Львів — старий, княжий город, за яким чимала історія руських князів. Він тоді пояснює, що це не російських, а руських, киянських. Виявилося, що він непогано обізнаний з нашою історією.

Останній слайд на екрані здивував мене до безтями: колона якихось емеритів-пенсіонерів ніби маршує вулицями Львова, а коментар такий, що українські нацисти есесмени повернулися. Тоді мені пригадалася пані прем'єр Слава Стецько, яка в Києві навчала людей, що таке ОУН, І ПРИГАДАВСЯ П. Ілія Дмитрів, який навчав людей про націоналізм та святкування поразки дивізії під Бродами та багато дечого не на часі, а ще й тим, що всі ті віджили люди, які хочуть воскресити, бо навіть історик не буде мати про що написати, так наші політики папужать тих, які з вірою, що робили добро, померли.

Прожили ми вже понад 50 років у західному демократичному світі і ніби дечому навчилися, а чорта лисого, бо порядний господар не післав би нас овець пасти, щоб не розгубити. От не так давно амбасадор України Комісаренко мав слово не повних 10 хвилин, а вийшов наш вчений із СУБ-у й теревенив 3/4 години і наговорив три мішки гречаної половини.

Тому кілька років назад на оселі СУМу «Тарасівка» в Дарбі такий старшина заготівчого гарнізону при Дивізії говорив три години і навіть води не напився, навіть і д-ра Гебельса перекрочив.

Пишу ці рядки і прямо кажу, що жаж що твориться, а пишу, бо хочу поділитися з народом, якого так обманюють ті, які хочуть бути тим, чим вони не є, щоб не пізнати свою вмілість, це значить бути маяком у пустелі.

Ох, Ісусе Христе, наробив ти лиху, — Шевченко.

Ю. Марчак

До скорого повороту до здоров'я і ще многих літ прожити дорогій і шановній Посестрі А. Петрів.
Бажає гром. ім. Лесі Українки.

ПОЛІСЬКИЙ ДЕНЬ

Зіперсь плечем поліський день на обрій.
Зіперсь плечем над сіножаттю він, —
Смагливий, мов косар — неголений і добрий, —
Де моложай*, де кіс одвічний дзвін.
Він моложаю втне за Прип'яттю в болоті —
По груди в різаку** — коса вже й не бере...
І князь язичницький — у сріблі, в позолоті —
Здійме над ним святий свій оберег.

М. Черняк
сміт.: Любешів

* — моложай (поліське) — отава

** — різак (поліське) — осока.

ЗОРИ І ВРОЖАЙ

Астрологи стверджують, що рух Місяця і зірок впливає на все живе на Землі, в тому числі на врожай. Досліджено певні закономірності, визначено періоди садіння, розвитку, дозрівання і збирання плодів. А найпомітнішу роль в цьому процесі відіграє, звісно, найближчий до нас Місяць. Отже, зверніть увагу. При новому Місяці краще нічого не садити і не сіяти. Можна виполоти бур'ян, обрізати сухі гілки на деревах у саду. Коли Місяць зростає, садіть все, що росте над землею і вгору — кущі, дерева, квіти, деякі овочі. Перед повним Місяцем час збирати зернові, садити дерева і пересаджувати кімнатні рослини. У дні повного Місяця садять зелень, прянощі, траву.

Коли Місяць спадає, можна садити все, що росте під землею: картоплю, буряки, моркву, редьку, редиску, ріпу, топінамбур, а також озимину. Це сприятливий момент для збирання овочів, особливо тих, що довго визрівають. Перед новим Місяцем добре посадити ту картоплю, що на насіння, обрізати дерева та виноградну лозу. Старі люди знають, що цілющі трави найбільшу силу мають також у певні дні, а саме одразу після повного Місяця уночі, поки не впала роса, або вранці, як роса зійде.

БЕЗ ХЕМІЇ

Хемія, звичайно, чарівниця. Вона знищує шкідників, попереджає хвороби саду й городу. Але не завжди цей захід минає безслідно для людей. Тому, можливо, слід скористатися давніми народними рецептами. 100-200 гр висушених під час цвітіння стебел полину залити одним літром води, настояти добу, потім півгодини кип'ятити і долити ще стільки ж води. Відваром обприскати яблуні від плодожерки. Один кг подрібненого картоплиння залити відваром окропу, настояти 2-3 години, процідити, додати відро води, додати 100 гр господарського мила. Знищує попелицю, пильщиків, веретільницю, дрібну гусінь. Проти попелиці та інших шкідливих комах ефективний також розчин господарського мила (200-250 гр на відро води). Ефективним засобом проти яблуневої плодожерки, аргусового пильщика є попіл. 1-1,5 кг попелу з деревних порід залити окропом, закип'ятити, процідити, додати 100 гр мила і обприскати рослини. Шкідники гинуть через кілька годин.

Уривки з листа з України

... Українська телевізія щонеділі веде телепередачу під назвою «СВІЧАДО» — творчого об'єднання «НАУКА». Сьогоднішнє «СВІЧАДО» присвячено Трипільській культурі і транслювали 45 хвилин. Вели передачу професор Микола Чмихов та інші визначні науковці України. Розповідали правду про нашу древню культуру, про поселення тих часів, показували розкопки і предмети, знайдені при розкопках. Це дуже-дуже пізнавальна й потрібна передача. Розповідали про заборону московської імперії й комуністів розвідки про Трипільську культуру, про те, що багато речей вкрадено з розкопок, про переслідування українських вчених-істориків та археологів. Згадували всіх, хто зробив археологічні відкриття світового значення — Хвойко та інші. Це була знаменита передача про наше минуле і я одразу сів за цього листа. Професор Микола Чмихов та інші 45 хвилин розповідали й показували результати розкопок і досліджень. Якби цю передачу побачили всі українці і весь світ, щоби знали хто ми є!!! Жаль, що таке у нас жебрацьке життя і немає можливості записати таку передачу на відео. Микола Чмихов розповідав про свого вчителя професора Даниленка, виступав і вчений Микола Шмаглій. Слава нашим вченим, Україна мала і має величезний науковий потенціал і не зважаючи на жорстокий терор, багато вчених працювали по вивченню нашої древньої культури і нашого національного «Я». Слава їм! Їх подвижницька праця не пропала і Україна колись постане у всій своїй величч. Найрозумніші голови України (і світу) нині повертаються до вивчення нашої історії й культури та перегляду імперської й попівсько-жидівської «історії».

Щодо нинішньої Академії Наук України: Сьогодні вона не є правідною. Там досі сидять у керівних кріслах всіх відділень Академії вороги України. Президент Патон — вірний лєнінець-сталінець-хрущовець-брежнєвець і любимчик ката-Щербицького. Звичайно, в Академії є визначні й геніальні вчені, але їм не дають належно працювати і багато їм бояться конфліктувати, щоби не лишитися куска хліба. АН України слід розізнати і створювати нову. Там досі смердячий дух комуністичної імперії. Тож, покищо не потрібно туди щось посилати (на адресу Академії), а якщо посилати, то на приватну адресу тим науковцям-патріотам, котрі плідно працюють для України. Все, що приходить поштою до Секретаріату Академії, проглядається чиновниками-лакеями і щось цінне вони направляють своєму начальству, а начальство — вороги України (переважна більшість) і цінне приховують чи й знищують. Якщо Ви щось маєте, посылайте на приватну адресу, все цінне, коштовне потрібно посилати лише до осіб, котрих знаєте, щоби були надійні. Таке ж і з гуманітарною допомогою. Її не можна посилати до організацій якихось чи адресувати сиротинцям, школам, лікарням. Там вкрадуть, або переполовинять, бо на 90% ці організації ще очолюють комуністичні мафіозі. За рідким винятком можна посилати на адресу адміністрації щось коштовне.

На адресу Академії Наук України пишть так: Україна, м. Київ, вул. Володимирська, АН України, але краще їм не писати, хіба що критику, лайку та москальський «мат» (до керівництва АН).

В Україні величезна розруха, безладдя і хаос. Все це робота Москви і москалів та наших хаклів-зрадників. Як тяжко і гірко все це переживати.

Як далі бути, покаже ситуація, а сьогодні потрібно тяжко працювати в просвіті нашого народу-раба та всіма засобами боротися з комуністами і москалями, а також готуватися до збройної боротьби.

Ми не впадаємо у розпач і духом. Тільки доводиться жити і працювати у величезній нервовій напрузі, позаяк навколо відкрито господарять найлютіші вороги України, — вороги у нашій хаті — паперово Незалежній Державі і прикриваючись Тризубом і синьо-жовтим прапором, розпинають наш народ...

В КУПАЛЬСЬКИЙ ДЕНЬ

Ранкові проміння-лучі ось упали:
Тремтить далінь і плеса релі
Ген-ген за водозбір Купалищ
Гойдають золоті тарелі.

Які прозорі водопої!
Нагнись: вода вся кришталева,
Там відблиск, іскри золотії,
І перевернуті дома, і дерева.

І ти, і небозвід. А в тиші
Так ясно по душі райдуга
З Славути, до Дунаю воду перелива,
О, день градучий, день Купала.

В лице водою, промінь блисне,
І явним чудом світло-дійсним
Видай серце ніжне, добезскраю
Радість у душі іскрить...

Благослови Дажбоже в зерні нове життя,
Наснаги сонця влий в зелену кров,
Багаття, повітря, землю, воду —
В стехіях злагоду, і лад серцебиття
Охорони від дикого сваволу!!!

Ранок, ранок! Час світання...
О, який прекрасний час!
Криком щастя і страждання
Україна кличе нас.

О. Олесь

ПОЖЕРТВИ:

М. Семенець — 20; М. Козловський — 40; П. Коваль — 13; М.Д. — 40; В. Семанюк — 20; В. Гайдайчук — 20; П. Білик — 20; Ю. Гавриш — 10; В. Щербатяк — 20; О. Степанюк — 20; О. Петрі — 10; Л. Гайдайчук — 10; О. Сміт — 10; п. Пелехатий — 5; І. Гошовська — 26; В. Козловський — 26; Н. Короленко — 20.

Всім жертводавцям щира подяка!

Пожертви урядово є звільнені від податку, на що видаємо сумарні поквітовання в кінці року (при потребі — видаємо відразу).

ТОРГУВАЛИ УКРАЇНОЮ...

В паризькому тижневику «Каррфур» читаємо уривки зі спогадів польського генерала Андерса, де подається, між іншим, дослівний текст розмови прем'єра польського еміграційного уряду генерала Сікорського з маршалом Сталіном 4 грудня 1941 р., учасником якої був і Андерс. Нас особливо цікавлять ті місця, що торкаються долі Західної України і її мешканців. В одному місці Сікорський каже:

«Я був прикро вражений тим, що вже не хотіли дозволити виїхати всім польським громадянам, яких ви захопили на зайнятій вами в 1939 р. території і яких затягнуто до червоної армії і батальйонів праці».

Сталін: «Алеж ми дозволяємо їм виїхати».

Андерс: «Лише недавно дозволено невеликій кількості поляків виїти з цих батальйонів. Навпаки, нас офіційно повідомлено, що білоруси, українці й жиди будуть затримані»...

Сталін: «Нащо вам потрібні білоруси, українці й жиди? Вам треба поляків, вони найкращі вояки».

Сікорський: «Я не думаю про людей; ми могли б вим'янути їх за поляків — совітських громадян. Але я принципово не можу погодитися навіть із самою думкою про якісь зміни державних кордонів польської Речі Посполитої»...

Сталін: «Будьте певні, ми не будемо сваритися за кордони!»

Сікорський: «Чи ж ви самі не сказали, що Львів — це польське місто?»

Сталін: «Так, але ви повинні говорити про це з українцями».

Андерс: «Багато українців були германофілами, тому ми мали відразу багато клопоту з ними, а пізніше ви».

Сталін: «Так, але це були ваші українці, а не наші. Ми їх знищимо разом, — ми і ви».

Сікорський: «Нам не ходить про українців, а тільки про територію (!)».

Далі в цих самих споминах ген. Андерс заявляє, що «війна 1939 р., особливо після укладення німецько-радянського пакту, відкрила очі українським політикам» (Раніше, мовляв, їх баламутили спільно Відень, Берлін і Союз). «Вони зрозуміли, врешті, що єдина Польща може бути для них, так як вона була вже на протязі сторіч, пристанню свободи, яка дасть їм можливість зберегти їхню національність».

Від редакції: Повища стаття актуальна й сьогодні.

МАМО УКРАЇНО

Скажи, святая Мамо-Україно,
За що тебе зневажають, розпинають,
За твою доброту, що своїми грудьми
Ти вигодувала білу людину.

Скажи нам, пресвятая Мамо-Україно,
Як маємо боронити
Твою вроду, славу і честь
Стати на ворога сукупно?

Терпимо за зраду, Мамо-Україно,
Найвищий син твій поклонився
Чужій матері землі, восхвалив до небес,
А рідну матінку покрит ганьбою.

Скажи, святая Мамо-Україно,
На твоїм серці муки, голод,
Страждання плач і горя,
І Чорнобиль окаяних синів.

Скажи, наша пресвятая Україно,
З ким порівняти вроду твою?
Звідки могутність віками
Незламна твоя?

Росте твоя сила
І нею пишаюся я.
Сонячна Віра Святая Дажбожа
Під небом ясним.

Скажи нам, пресвятая Україно,
Доле моя,
Що тобі мріється?
Знати хотіла б я.

Родюче вічне, безмежне поле
Крізь нього проміння
Шлях святої Дажбожої Віри
І поклик людини — вклоняться тобі
Квітка

М'ята — допомагає схуднути. Вона сприятливо впливає на діяльність шлунка і кишкового тракту. Чай з м'ятою тамує спрагу, прискорює процеси травлення і обміну речовин в організмі. Смачний напій можна зробити із суміші чорного, зеленого чаю та м'яти. Пити його можна з невеликою кількістю цукру або й зовсім несолоджений. Цікавий навіть м'ятний соус, який полегшує засвоєння жирного м'яса, а приготуємо його ось так: подрібнене на порошок листя сушеної м'яти розмішують з холодною кип'яченою водою і додають цитриновий сік.

*О, Леле, призабута наша Мати,
Визволи нас із темряви негод!
Та розвій нам сутінки закляті!
Та врозуми наш робочий народ!*

*Щоб у небі, на землі, в безмежжі,
Хай тріскають кайдани і пута!
Хай буде Україна вільна
І воскресне віра предків у Дажбога!*

Світання Бабич

В справах Рідної Віри просимо телефонувати на: 1 (416) 622-4809.

Бібліотека відкрита в неділю від 10.30 ранку і в середу від 7.30 до 9 вечора.

Редакція залишає за собою право виправляти й скорочувати надіслані матеріали.

Статті, підписані прізвищем чи ініціалами автора, не завжди є висловом становища Редакції.